

Μνήμη και Μνήμη

Η μνήμη υπάρχει για να λέγεται από τον έναν στον άλλον. Η μνήμη έχει ακροατή, ακόμα και αν εγώ ο ίδιος μιλάω στον εαυτό μου. Η μνήμη υπάρχει, επειδή υπάρχει ακροατής: δεν ξέρω ποιος μιλάει μέσα μου, ξέρω όμως πως εγώ ακούω μέσα μου. Και επειδή ακούω τον εαυτό μου, συμπεραίνω πως ο εαυτός μου μιλάει.

Να συγκρατήσουμε πως δίχως (εσωτερική) ακοή δεν υπάρχει (εσωτερικός) λόγος, δεν υπάρχει (εσωτερική) μνήμη.

Τα πράγματα διευκολύνονται όταν κάποιος άλλος είναι ο ακροατής μου. Τότε, είναι φανερό (όσο και παρήγορο) πως σε αυτόν μιλάω, ο εαυτός μου ως ένα και αδιάσπαστο σύνολο, που απευθύνεται σε αυτό που έχω μπροστά μου, έστω και αν αυτό (δηλαδή το πρόσωπο) βρίσκεται μακριά μου, όπως στην άλλη άκρη της τηλεφωνικής γραμμής.

Κάθε λόγος, δηλαδή κάθε ομιλία (με την έννοια της σειράς λέξεων, ήχων-ακοής) είναι μνήμη, ακόμα και οι λέξεις που συνθέτουν κάθε λόγο. Έχουμε μνήμη, επειδή έχουμε λέξεις (τη μνήμη λέξεων) να την πουν. Όταν η μνήμη λέγεται, αποκόπτεται από το χάος του παρελθόντος και συνεπώς αποδεσμεύεται από την αταξία της λήθης, μοιάζει να κατακεραυνώνει τη λήθη και να βασιλεύει.

Αυτή η αποδέσμευση δικαιώνεται, επειδή, όταν η μνήμη λέγεται, λέγεται όχι για να ακουστεί, αλλά για να μεταφερθεί, να επιβεβαιώσει την ασφάλεια ότι το «εδώ» έχει ένα «εκεί», ότι το «τότε» της μνήμης έχει ένα «τώρα», ότι το παρελθόν συνάντησε το μέλλον του: η μεταφορά από τον έναν στον άλλον τη δικαιώνει, δηλαδή την καθιστά άξια διάσωσης μέχρι θανάτου. Έτσι, η μνήμη απομνημονεύεται, αποκτά το δικό της πεδίο. Δημιουργείται μία κίνηση από το άμορφο της μνήμης με κατεύθυνση προς τα έξω, δηλαδή προς την εκφορά της μνήμης δια των λέξεων.

Αυτή η κίνηση δίνει την αρμονία της μνήμης: το άμορφο έχει πάρει μορφή (format). Όποια και αν είναι αυτή η μορφή, επειδή ακριβώς έχει ειπωθεί, έχει λάβει διάσταση δημιουργίας, είναι συνεπώς καθ' υποχρέωση δομημένη, αυτή είναι η έννοια της αρμονίας (της καλλονής, της συμμετρίας κατά τον Πλωτίνο, οι οποίες αποτελούν χαρακτηριστικά του καλού). Από τη στιγμή που η μνήμη παγιώνεται (εγκλωβίζεται) μέσα στις λέξεις, επιστρέφει στο νου με τη μορφή που απόκτησε και εκεί αποτυπώνεται, όπως μπορεί ο νους να την αποτυπώσει.

Η ατομική μνήμη παραμένει πάντα έρμαιο της λήθης. Η ατομική μνήμη, δηλαδή ό,τι μπορεί να αρθρώσει κανείς από την ίδια τη ζωή και τις

σκέψεις του, γέρνει με το πέρασμα των χρόνων και το βάρος του βίου προς τη λήθη. Μοιάζει με πλεούμενο που, επειδή βαρυφορτώθηκε, απορρίπτει φορτίο για να πάψει να μπάζει νερά.

Μπορούμε να υποθέσουμε πως η μνήμη είναι δεδομένη ως ποσότητα και πως είναι αντιστρόφως ανάλογη της λήθης: όσο η λήθη αυξάνεται, τόσο η μνήμη (το δομημένο, αρμονικό και απομνημονευμένο μέρος της) μειώνεται. Αυτό σημαίνει πως δεν υπάρχει μνήμη δίχως λήθη, όπως δεν μπορεί να υπάρξει λήθη παρά μόνο επειδή υπάρχει μνήμη.

Με το πέρασμα των χρόνων η μνήμη, σαν να περνάει από τριβείο, χάνει τον όγκο της και μεταβάλλεται σε πετραδάκια, σε ψηφίδες, σε λατύπες. Όσο όμως χάνει τον όγκο της, τόσο περισσότερο διατηρεί την αρμονία της, δηλαδή τη συνθετότητά της, την αποκαθαρμένη υφή της.

Με το πέρασμα των χρόνων και το βάρος της ηλικίας η μνήμη αποσυντίθεται ώσπου να μείνει ένας σκληρός πυρήνας, που δεν διασπάται. Τότε αποσυντίθενται και οι λέξεις: η μνήμη επιστρέφει –στρέφεται- προς το αρχικό της μάγμα και η εκφορά της είναι γεμάτη σιωπές, στη θέση των οποίων δεν είναι υποχρεωτικό να υπάρχουν κενά, αλλά είναι βέβαιο πως δεν υπάρχουν πια λέξεις. Τότε η εσωτερική ακοή μεταβάλλεται σε ηχητική έκρηξη.

Όσο έχω την ικανότητα να προφέρω λέξεις, έχω και την ικανότητα να διαχειρίζομαι τη μνήμη μου. Είμαι ο μόνος που απολαμβάνει του προνομίου του σώματός της. Είμαι και ο υποτελής της: η ζωή μου είναι η μνήμη μου. Η ζωή μου είναι η μνήμη της μνήμης της.